

Posudek oponenta práce

ŠUBOVÁ, Vendula. *Problematika hodnot ve vzdělávání v postmoderní společnosti na počátku 21. století*. Praha, 2012. 50 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Autorka si vybrala zajímavé, ale dosti náročné téma, které, jak je z názvu práce patrné, dobře zapadá do odborného profilu katedry. Za cíl si stanovila představit otázku hodnot jako zásadní problém, který prostupuje všemi aspekty života v postmoderní společnosti včetně základních forem socializace, výchovy a vzdělávání, přičemž jejím záměrem bylo nezabývat se hodnotami jen jako sociologickým tématem, ale uvést je v kontextu především filozofickém a v rámci možností také pedagogickém.

V úvodu je prezentován plánovaný postup výkladu, který se jeví jako přehledný a promyšlený. Pojednání má logické členění: nejprve se autorka zabývá postmoderními rysy společnosti a jejich vlivem na vzdělávání a ve druhé kapitole se věnuje otázkám hodnot ve vzdělávání v postmoderní době. Obě kapitoly i celý text končí poměrně zdařilými, kompaktními závěry. Za účelné též považuji, že autorka využívala poznámek pod čarou, jimiž svůj výklad vhodně doplňovala. Rozsah práce odpovídá požadovaným parametrům.

Jediný drobný otazník stran struktury práce vidím v členění podkapitoly 2.1 na část 2.1.1, aniž by existovala další její část 2.1.2, to však bývá nesrovnalost objevující se v kvalifikačních textech poměrně často.

2. Odborná úroveň

Plánované cíle byly formulovány smysluplně a adekvátně a autorka je naplnila způsobem odpovídajícím úrovni jejího dosavadního poznání a vzdělání. Rozhodně se jí podařilo podat v první kapitole přehledný a ucelený obraz základních rysů problematiky postmoderny a postmodernismu. Opírala se přitom o relevantní prameny, které vhodně a tvůrčím způsobem kompilovala, aniž by opomněla je při jejich excerpci shrnout, utřídit a obohatit o vlastní glosy a myšlenky, v čemž spatřuji její zásadní přínos. Potom ani nevádí, že otázka dekonstrukce v oblasti vzdělávání a výchovy je zodpovězena de facto jen dalšími otázkami (vždyť, jak pravil jeden klasik, mnohdy je těžší otázky formulovat, než je řešit).

Co se problematiky hodnot týče (druhá kapitola), spatřuji zde jeden problém, a to zcela principiální – jedná se o téma natolik složité a mnohovrstevné, že i v rámci práce habilitační lze z něj pojednat jen určitou výseč, určitý dílčí aspekt. Anebo je nahlížet z úhlu víceméně obecného, jako čistě filozofický, axiologický fenomén. Což ovšem není o nic snadnější. Autorka, mám-li se pokusit o nějaké přirovnání, skočila do této „zrádné vody“ takřikajíc „po hlavě“, je však otázkou, zda z vrozené srdatosti, či z ne zcela dostatečné informovanosti o nebezpečích číhajících pod hladinou. Oproti předchozí

poměrně konzistentní kapitole je výklad nyní místy kusý, argumentačně nejistý či naopak příliš proklamativní. Nejspíš je to právě důsledkem nedostatečně precizovaného úhlu pohledu na problém, nezřetelně vymezenou onou dílčí výsečí, která by měla být předmětem zájmu. Otázka hodnot je prostě natolik složitá, že se o nich, stručně řečeno, nedá uvažovat tak, že se týkají pouze pozitivních vlastností a obecného dobra (viz s. 30), a zvláště pak ne v kontextu postmoderní společnosti, což ovšem autorka svým způsobem sama anticipuje (srv. s. 11, 2. odst. sh.). Nicméně se domnívám, že jí nelze upřít snahu dovést téma do zdárného konce, což se jí, zvážíme-li nároky kladené na adekvátní odbornou úroveň tohoto druhu kvalifikačních textů, v zásadě povedlo. Určitě se jí podařilo naplnit centrální proklamovaný cíl práce prezentovaný v jejím úvodu, totiž představit otázku hodnot jako zásadní problém, který prostupuje všemi aspekty života v postmoderní společnosti.

3. Práce s literaturou

Soupis bibliografických citací zahrnuje velmi přijatelných na 30 položek, zdrojů vzhledem k řešenému problému relevantních, a to jak česky psaných, tak cizojazyčných, v tištěné i elektronické formě. Soupis v zásadě odpovídá bibliografickým normám, jen mu lze vytknout tři drobné nepřesnosti: V tomto soupisu citací, vzhledem k tomu, jak je na ně v textu odkazováno, by bylo vhodné uvádět rok vydání zdroje ještě také hned za jménem autora (pro lepší orientaci čtenáře). Dále: počet stran zdroje je údaj nepovinný (kromě příspěvků do sborníků a seriálových publikací, zde se udává jejich rozsah), proto bych doporučoval uvádět je u všech položek, nebo u žádné, nikoli selektivně. A konečně v jednom případě (Formánek) je zmíněna právní forma nakladatelství (a.s.), což norma nechce.

Co se týče odkazů v textu, vidím zde také nepřesnosti, ale poněkud závažnější. Možná autorka ve snaze, aby odkazování nepůsobilo rušivě nebo tolik fádně, zkoušela na řadě míst jeho podobu trochu obměňovat, ovšem bohužel zcela proti dikci normy. Jde o prohrěšky zhruba pěti druhů vyskytující se na mnoha místech průběžně v textu: V odkazu by se nemělo objevit „tamtéž“ (např. s. 10, 14. ř. zd.; s. 20, 2. ř. zd.; s. 21, 3. ř. zd.; s. 23, 16. ř. zd.; s. 33, 6. ř. zd. aj.). Dále v odkazu nelze uvádět číslo kapitoly, ale jen strany (např. s. 21, 11. a 2. ř. zd.; s. 23, 10. ř. sh.; s. 27, 6. ř. sh.; s. 33, 7. ř. sh. aj.). Též při odkazu na specifický termín, autorský obrat apod. je nutné uvádět kromě autora a roku vydání zdroje i stranu výskytu (např. u Lipovetského, s. 12, 4. ř. zd.; Krystoně, s. 32, 11. ř. zd.; Nietzscheho, s. 40, 3. ř. zd. a jiných). U citátu nikdy nesmí chybět odkaz kompletní, tj. autor, rok vydání zdroje, strana (např. na s. 10, 7. ř. zd., chybí autor, byť ho patrně lze někde výše pracně najít). A konečně: i u parafráze je třeba uvést stránkový rozsah, jak je to zcela správně např. na s. 13, na konci 1. odst. sh. (chybí ovšem např. na s. 12, 12. ř. zd.; s. 26, 4. ř. zd. aj.).

4. Grafické zpracování

Text byl předložen v kvalitním grafickém zpracování, zvolené písmo působí na čtenáře příjemně, úprava mu umožňuje se v textu dobře orientovat. Použití kurzívy je typograficky účelné, vzhled řady stran dobře doplňují již zmíněné poznámky pod čarou.

5. Jazyková úroveň

Pojednání bylo napsáno zvládnutým jazykem, je stylisticky obratné, dobře se čte, odborné pojmy jsou užívány adekvátně. Autorka se dovede vhodně vyjadřovat, nebojí se složitějších souvětí, která po logické i obsahové stránce formuluje s přehledem. Při zběžném, nekorektorském čtení jsem nezaznamenal žádné gramatické anomálie. (Jen na s. 10, 4. ř. zd., by si vztažné zájmeno patrně zasloužilo mužský rod.)

6. Podněty k rozpravě

Zastavil bych se u poznámky pod čarou č. 6 na s. 15: Mohla by autorka přiblížit duchovní atmosféru počátku 20. stol. včetně jejího zájmu „o exotiku všeho druhu, včetně okultních věd...“? Lze shledat určitý příspěvek ke vzniku postmoderny i od nich?

7. Závěrečné hodnocení práce

Odevzdanou práci považuji za kvalitní splnění diplomového úkolu a cíle, které si vytkla, za adekvátně naplněné, proto ji **doporučuji k obhajobě**. S ohledem na mnohé prohřešky proti normě v odkazování užitých zdrojů navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

V Praze 27.08.2012

PhDr. Jiří Reichel, Ph.D.